

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus liberiter. (Az átalatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:
Németh Ödön.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Szent-István-utca 5.
Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

Vissza az Istenhez!

A napokban Wlassits Gyula vallás-és közoktatásügyi miniszter rendeletet bocsátott ki az összes tanintézetek igazgatóságaihoz, a melyben elrendeli, hogy november 19-én gyászünnepet rendezzenek Erzsébet királynéuk emlékezetére s egyuttal ezt a napot, Erzsébet napját a következő évekre is, gyászos véget ért királynéuk emlékezetének rendeli szentelni.

Ebben a rendeletben a miniszter reá mutat a vallástalanság terjedésére és a polgári házasság s az ezzel kapcsolatos törvények harmadik évében maga kéri a tanintézetek igazgatóságait, hogy *vezessék vissza az ifjúságot az Istenhez!*

Magyarország közoktatásügyi miniszterének ez a rendelete, maga elitéli azokat a törvényeket, melyeknek létesítése körül magának Wlassits miniszternek is olyan szomorú szerep jutott.

Lucheni borzalmas tette bizonyítéka annak, hogy vallás nélkül elveszti lelki egyensúlyát az enyén, hogy vallásérköcsi alap nélkül a törvény csak holt betű, a büntetés eredménytelen, mert az az egyén, a ki elvesztette az Istenbe s a tulvilági életbe vetett hitét, képes a legborzalmasabb örületre is és a törvény büntetésében, még a halálos büntetésben sem lát félelmet keltő korlátot. Isten megfoszthat valakit egy pillanatra józan esztől, egy rettenetes felháborodás pillanatában a vallás erkölcsi alapon élő ember is követhet el gyilkos-

ságot. De ez beszámíthatatlan pillanat elmúltával, maga a hiús rokad össze bünének sulya alatt s megbánás őszinte pillanatában már rettenetes meg is bűnhődik. Amde előre megfontolva, hideg számítással ölni csak az Istenről teljesen megfedekezett ember tud; csak a mai vallástalan társadalom nevelheti az ember ama torz típusait, a kik ölnék ártatlan embereket, ölnék érdekek és szenvedély nélkül, ölnék éppen a vallástalan társadalom talajában gyökeret vert örületes tanok fanatizmusával.

Lucheni nagyon a szívünkön talált. Az egyházpolitikai törvények erőszakos keresztül hajszolásában vitézkedő kultuszminiszter is megdöbbent s érezte, hogy a tanuló ifjúságot erősíteni kell a romboló tévtanok veszedelmével szemben, és a mikor segédeszközt keresett, nem talált és nem is találhatott mást, mint a vallást, azt a vallást, melyet csak rövid pár évvel ezelőtt, törvénytelenekartak kiölni a nemzetből.

Jó, hogy gondolt erre a miniszter. Talán nem késő még, talán nem vert annyira gyökert az egyházpolitikai törvények okozta vallástalanság a nemzet ifjúságának szívében, hogy erélyes kézzel ki ne lehetne tépni onnan. Csakhogy a miniszternek, — ha komolyan visza akarja vezetni az ifjúságot s benne a jövő nemzedéket az Istenhez, — most már mindent el kell követni arra nézve is, hogy az egyházpolitikai törvények revidiáltassanak. Mert addig, míg az állam maga, a vallástalanság törvénybe

igztatásával, megtagadja az Istent, addig még remélni sem lehet, hogy a tanintézetek fáradozása sikert érhessen ei. A mit az iskolai nevelés pár óra alatt építeni törekszik, azt lerombolja a társadalom.

Igaza van Wlassits miniszternek, vissza kell vezetni az embereket az Istenhez, de az Istenhez vezető ut záírva van addig, míg nem revidiálják az egyházpolitikai törvényeket.

POLITIKAI HIREK.

— Erzsébet királyné emlékezete. A szentesítés alá terjesztendő törvényjavaslatok végleges szövegét megvizsgáló bizottság a megdicsőült Erzsébet királyné emlékének törvénybe igztatásáról szóló törvényjavaslat végleges szövegét megvizsgálván, azt meggyezőnek találta az országgyűlés mindkét házának megállapodásával és így szentesítés alá terjesztette.

— Alelnök választás a képviselőházban. A képviselőház alelnöki állásáról lemondott Berzevici Albertet a képviselőház az október 1-én tartott gyűlésen újra alelnökké választotta. Berzevici azonban megmaradt határozata mellett és a képviselőház elnökéhez írt levelében tudatja újból lemondását. Így az ismét megüresedett alelnöki állást a ma délelőtti ülésén tölti be a ház, hol a szabadlevű párt jelöltjét, Kardos Kálmánt fogják alelnökké választani.

— A jövő évi költségvetés a pénzügyi bizottság által a következőleg állapított meg:
kiadás: 503,252,446 írt
bevétel: 503,303,603 írt
törlésleg 51,157 írt.

A kövévált leány.

— A „Fejérmegyei Napló“ tárcaja. —

Irtá: Márton.

Ott, a hol Bihar, Szilágy és Kolozsmegyék összeülnek, vonul el az igen szép, elragadó tájképek ékes panorámáival váltakozó Rézhegyesség. Va: ennek pásztos hegyi rétéje, kolompoló juhnyájától ellepett legelője, susogó rengetege, sötét mélységben tátongó sziklahasadéka, rémséges barlangja, kristálygyöngyöket, habos sugarakat verő vizesése, bemohosodott váromladéka, meztelen kőóriása, tarka virága, zengő dala, illatos levegője, pisztrángtápláló kristálytisza patakocskája, szomorú története. Szóval minden, a mi közelebb emeli az embert az Istenhez, e gyönyörű természet alkotójához.

De legszebb részlete mégis a legmagasabb csucsnak a „Ponor“-nak szikla-kebléből előtűró gazdag forrásnak, az „Izbuk“-nak környéke. A hegy kötéstéből fakadó e gazdag vizű forrás örökös munkában van s eredetét képezi a szeszélyesen kanyargó Berettyónak. Vize jéhideg s fantasztikus kövirágokat alkot, finom anyaggal von be minden beledobott tárgyat. A nép azt mondja róla, hogy „olyan hideg, hogy kövé változik benne a virág, a levél“. E forrás tulajdonképen eredete, mint a lakosok állítják, az a forrás, mely a Ponor tetején fakad fel s azonnal eltűnik az ott levő mély barlangban. A hatalmas hegy-test kebelében, rémsé ka-

nyargó folyosón rohan tova s a sötét utakon szikláról sziklára zuhanva kemény küzdések után ismét napvilágra tör az Izbukan. A Ponorral szemben emelkedik a „Rubin“ hegycsucs. E kettő az oláh nép száján élő monda szerint hajdanában rézhidai volt összekötve. E két hegycsucs között elterülő széles völgyön legeltetik a lakosok juhnyájait.

Nagy istenitélet volt. A rengeteg morgott, zuggott. Villám villámot ért. A Ponor és Rubin legelőin legeltető pásztorok alig tudtak nyájikkal bemenekülni a barlangokba.

Az Isten haragja már megszűnt, a vihar átvonult már a rengeteg felett, de a pásztorok még mindig a rémület hatása alatt mozdulatlanul térdepeltek a barlang sziklás talaján s imádkoztak, midőn az egyik pásztorfiu, ki az időt megnézni kiment volt, rémülve rohant be hozzájuk és szavakat alig találva hívta őket az Izbukhoz.

A pásztorok sietve mentek utána s a forráshoz érve bámulva látták, a mint a forrás magasra szököve sziklaágyából tarajos hullámokban tájékozva, habos testtel rohan le szikláról-sziklára.

De a mi legjobban megrémítette őket, az egy megkövesedett emberi hulla volt, melyet a haragos Izbuk agyából kifelé hozott. A mint meglátták, rémülve vetettek magukra keresztet s ijedezve hátráltak, csak az öreg Juon tudott

tudott annyi bátorságot összeszedni, hogy oda menjen s a hullát a pásztra hihuzza.

Ezt látva a többiek is nekibátorodtak s közelebb mentek a megkövesedett hullához s míg csodálkozva nézegették azt, az öreg Juon egy köre fellépve csendesesen hozzáfogott elbeszélni a szép Todora szomorú történetét. — Csakhamar köréje telepedtek a többiek is és csendben lesték a szót az öreg ajkáról. Csak az Izbuk rohanó vize zúgott-morgott bele-bele a szomorú történet elbeszélésébe.

Az illatos hegyi levegőn legeltette nyáját a fiatal, derék bojárlegény: Vaszili. Neki volt legnagyobb és legszebb nyája, büszke is volt reá, gondját is viselte hűségesen. Nem volt reá panasza gazdájának soha. Meg is becsülte a gazda is hűséges bojtárját. Jó és bő eleséget küldött ki neki minden vasárnap, még pedig a saját szépséges leánya, Todora által.

Todora szép, csinos testalkatu, barna oláh-leány volt. Élénk természetű, beszédes leánya, ki egyetlen örömét képezte szüleinek, kik a faluban jó módnak és tisztelnek örvendettek. Csak ugy viszhangzott az erdő s a völgy dalától, midőn vasárnap délután egy heti eleséggel megrakodva, siető léptekkel igyekezett kifelé a hegyek közé.

Sok falubeli, derék gazdalgénynek megakadt rajt a szeme, sokan is szerették volna, ha kitüntette volna őket szerelmével, de hasztalan. Todora ifjú szíve csak egyért lánholt, csak

Mai lapunk 8 oldal.

ÜJDONSÁGOK.

— **A megyés püspök bérmauton.** Dr. Steiner Fülöp megyés püspök ma reggel *Bodajkon*, holnap pedig Csákváron fogja a bérmálás szentségét a megbermálendő híveknek kiosztani.

— **Adakozás a királyné szobrára.** A hétfői megyei gyűlésen, mint már megírtuk 2000 koronát szavaztak meg a királyné szobrára és gyűjtőik szétküldését rendelték el. Most példával *Kompelen* Imre, iskaszentesgyörgyi és mohai földbirtokos jár elő, ki a pesti hazai takarékpénztárhoz 1000 koronát küldött, a királyné szobra költségeinek fedezésére.

— **Uj plebános.** Dr. Steiner Fülöp megyés püspök *Latics* György belvárosi káplánnak az *alapi* plebánát adományozta. Az új plebános már le is tette az esküt a megyés püspök kezébe.

— **A dunántúli jégkárosultak állandó segélybizottsága** a dunántúli törvényhatóságoknak és nagyobb városoknak a következő felhívást küldte szét: (Képviselőház. A dunántúli jégkárosultak állandó segélybizottsága, Bpest.) Tek. Törvényhatóság! A dunántúli orsz. képviselők állandó segélybizottsága 1898. szept. hó 6-án tartott üléséről kifolyólag azon tiszteletteljes kéressel járul a Tekintetes Törvényhatósághoz, miszerint méltóztatnék a hatósága területén előfordult jégvihar okozta pusztítások mérvét, illetve annak statisztikai kimutatását a bizottság rendelkezésére bocsátani; egyúttal annak hívését nyújtani, mely mérvben sújtotta és fogja sújtani következményeiben a munkásosztályt ezen elemi csapás folytán beállott munka- és keresethiány s így mely mérvben szorult a munkásosztály anyagi segélyre és támogatásra. Azért fordul ezen kérséssel a bizottság a Tek. Törvényhatósághoz, hogy a széles körben megindított mozgalma eredményeül eddig is befolyt jelentékeny készpénzadományok mily arányban lennének a legmegfelelőbbben szétoszthatók, illetőleg rendelkezésükre fordíthatók. A fenn előadott kérelmünket azon hozzáadással intézzük a Tek. Törvényhatósághoz, miszerint a kért

egy szívet ölelt át hív szerelmével s ez az egy az a szegény bojtár legény volt, Vaszali, ott a hegyek között.

Ott a felegyűlt magas hegyek tövében, a százasok bükkfák alatt elterülő rét illatos virágai között született meg szerelmük, ott forrtak egygyé ifju szíveik . . .

Ha vasárnapokon kijött Todorá, olyan boldogan egymást átölelve haladtak a legelésző nyáj után, vagy pedig az illatos fű közé letelepedve beszélgettek csendesen egész délután s csak, ha az alkony leszállott a rengetegre, távozott haza a leánya. Utjában Vaszali furulyájának nótája kísérte őt . . .

Ha ideje engedte, a leányt szerelmes szíve gyakran kicsalta kedveséhez máskor is, nem csak, mikor az eleséggel küldték.

Senki sem tudta olyan szépen furályozni azokat a bánatosan siró oláh nótákat, mint Vaszali s Todorá arról tudta meg, hogy hol van ő. S ilyenkor gyakran meglepte őt egy kis friss tejben sütött malé lepénnyel, vagy turós réteszel.

A szülőknek is csakhamar tudomására jutott lányuknak vonzalma a bojtár legényhez.

Tiltották is tőle, többé már nem volt szabad neki az eleséget kivinni. De a tilalom csak fokozta mindkettőjük szerelmét. A leány folyton busult, hervadásnak indult. S miután nappal nem mehetett ki, éjjel szökött el meleg ágyából a legényhez s a hajnal hasadása hozta haza.

A szerető szülők végre beleegyeztek, hogy az ifjak egymáséi legyenek, ha Todorá még akkor is szeretni fogja, ha a legény átment a katonasoron.

Todorá boldog volt . . . Ismét szabadon mehetett ki szíve szerelméhez.

kimutatásokat lehetőleg okt. hó 31-ig, de legkésőbb nov. hó 30-áig a bizottság rendelkezésére bocsátani sziveskednék, hogy a még elérendő eredményhez képest idejekorán a segélyezést megtehesse. Hazaftias tisztelettel: *Lits* Gyula, a bizottság elnöke, *Major* Ferencz dr., a biz. jegyzője, *Kalocsay* Alán, a biz. jegyzője.

— **A hipnozis teóriája.** Az Aquinói-Szent-Tamás-társaság tegnapelőtt délután 5 órakor dr. Steiner Fülöp székesfejevári püspök elnöklése mellett rendes havi felolvasó ülését tartotta, melyen dr. *Szillock* Lajos rendes tag a hipnozis mibenlétéről értekezett. Miután a hipnozis tüneteit magyarázó különböző elméleteket elsorolta és méltatta, beigazolni igyekezett azt a fölfogást, mely szerint a hipnozisban a képzelő tehetőség működéséi túlsúlyra jutnak, mivel az ész és akarat ellenőrző, gátló hatást nem gyakorolnak. Egyúttal kimutatta, hogy ez a fölfogás és a hipnozis legkiválóbb magyarázóinak fejtegetései Szent-Tamás lélektani elméletével nagyban összhangzanak.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter ifj. *Kovács* Elek végzett ker. akadémiai hallgatót, a székesfehérvári pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez *pénzügyi számgyakornokká* nevezte ki.

— **Páratlan.** A Fekete Sas szálloda egyik szobájában állítja ki *Tuzár* Agoston egy volt váci fegyverező konyéból készített munkáit, miket primitív eszközökkel készített és részben készít. Igazán bámulatos dolgok ezek, mikhez hasonlót sem igen látni, különböznek az e fajta népies munkáktól annyiban, hogy rajtuk igazi művészi tökély látható. Nem kuriózum ez a csoport, hanem igazi művészet ahhoz, hogy szobrászatot sohasem tanult, lévén egyszerű női szobát. 8 napig marad itt s reméljük, hogy egy intelligens ember sem fogja elmulasztani, hogy látlatat meg ne tekintse. Kivánatra rögtön elő is állít bármily részletet is látogatók jelenlétében.

— **Tűz városunkban.** A vészharang ébresztette fel ma reggel álmaiból városunk lakosságát. 3,4 órakor ugyanis *Dörömbözy* Ferencz Széchenyi-utcza lakos udvarán kigyulladt egy szalma kazal, melytől azután a mellette levő kisebb baglya is csakhamar lobbot vetett. A tóvárosi önkéntes tűzoltóság csakhamar meg-

Vaszili már két sorozáson szerencsésen átment, nem vették be katonának. Ugy örültek mindketten, mert éltekte őket a remény, hogy harmadszorra sem fog bent maradni s akkor ők egymáséi lehetnek . . .

Szép verőfényes nyári nap volt. A nyáj csendesen legelgettek a pázsitos legelőn. A pásztorok egymással beszélgetve, vagy furulyázgatva ballagtak nyájuk után.

Egyszerre csak sötét felhők tornyosultak a hegyek fölé s kitört egy borzasztó nyári vihar.

A pásztorok bemenekültek az lsten haragja elől a közeli barlangokba . . .

A vihar a mily gyorsan jött csakhamar el is vonult, — kiderült.

A pásztorok kiterítették megázott szumánuikat, hogy az újra ragyogó napsugarak megszársítsák azokat. — Mind ott voltak, csak egy hiányzott, — Vaszili. . . Gondolták majd előkerül.

Nemsokára nagy sietve megérkezett hozzájuk Todorá is.

Valami balsejtelem készítette őt, hogy kijöjjön. Tudakozódott Vaszili után, de a pásztorok maguk sem tudták, hol van . . . keresésére indultak a leány ösztökélésére, ki oly nyugtalan volt, de megfejténi nem tudta, hogy miért?

(O) maga ment elől, aggodó szíve sarkalta őt, alig tudták a pásztorok követni. Bejárták már mind a helyeket, hol nyájával járn szokott, szolgáltatták, de eredménytelenül.

Végre rátaláltak! . . . De bár ne látta volna meg Todorá! . . . A nyáj felgyűlést nélkül csendben legelt, mintha mi sem történt volna, hűséges gondviselője pedig ott feküdt élettelenül, megfeketedve egy villámotól szétbasított bükkfa tövében. Ugy eléktelenítette szép arcját az az égi tűz!

jelent a tűznél és sikerült megakadályoznia azt; hogy a tűz a szomszédos kazalokra is át ne harapódzék. Megjelentek azután a városi tűzoltók is gépeikkel. Megjelent Polczar Péter és Simon Sándor alkapitány, majd később Havranek József polgármester, tűzoltóparancsnok. Az volt a szerencse, hogy csendes idő volt, mert különben valóságos veszedelem válhatott volna a vízihiány miatt. Ott volt a sok gép, de dolgozni csak addig tudott, míg egy-egy lajt viz eltartott. Egy lajt ott hevert használhatatlan állapotban, kocsiakat, melyek kádakban vizet hoztak volna, nem tudtak előteremteni, mert nem találtak otthon a házaknál senkit, mintha csak parancsszóra távoznának volna el hazulról. Embert a gépekhez a hajduknak kellett fogni az utcán, mert Székesfejeváron oly nagy a felebaráti szeretet s az abból folyó kötelességérzet, különösen az alsóbb néprétegekben, hogy még csak a kíváncsiság sem vízi a tűzhöz őket, mert nem akarnak más kárának gyönyörködni, meg aztán *nehogy segíteni is kelljen ott valamin.* A tűz keletkezésének oka valószínűleg gyujtogatás, mert a kazalban, állítólag, rongydarabba csavart szemet és gyufaskatulyát találtak, mit még az éj folyamán helyezhetett el valaki. A kár 50–60 forint.

— **Mester, ki a legényét lopja meg.** Azt már többször hallottuk, hogy a legény vagy a tannió lopja meg a gazdáját, de hogy a gazda lopja meg legényényét, az mostanában csak *Freit* Béla dunapentelei szabó mesterrel történt meg. A nála lévő szabó legénynek, *Tilla* Józsefnek, ugyanis elveszett 6 frtja. Természetesen nem is merte volna gazdáját gyanúsítani, ha az el nem árulja magát azzal, hogy a lopás napján egy öt forintost akart váltani és ennek jogos uton való szerzését nem tudta bebizonyítani. Feljelentették a tolvaj gazdát a duna-odonnyi járásbírósnak.

— **Az ájtatos tolvaj.** Még áprilisban történt, hogy *Molnár* Károly, jelenleg már *sükösd*i lakos kárára, költözködése közben *Sárosdon*, ismeretlen tettes egy borotvát és egy imakönyvet ellopott. A lopást csak most jelentették fel, az igazság azonban még ennyi idő

Egy pillanatig megdöbbenve nézték a szegényt, a másik pillanatban már Todorá nagyot sikoltva s szívszakgató zokogással csókolta azt a megfeketedett arcot . . .

A borzasztó szerencsétlenség híre csakhamar bejárta a völgyeket s a falut. Az emberek tömegestül vonultak ki a szerencsétlenség helyére. A nők s lányok könnyes szemekkel vigasztalták a szerencsétlen Todorát, ki ott folytonosan kedvese mellett, könnytelen szemekkel maga elé mélézta.

A szerencsétlenül járt Vaszilit ott temették el kint a réten, hol annyi évet s napot töltött, hol oly boldog volt . . . Nem engedték bevinni a faluba, ne hogy a jég elverje a határt . . .

Szegény Todorát alig bírták erővel haza vinni a kedvese sírjától. Otthon nem hallották többé dalát, vidám kacagását, de még szavát is alig tudták venni csak mindig egy helyre meresztett szemekkel bámult. Éjjel nem jött álom szeméire.

Szülei gondosan vigyáztak reá, vigasztalták, becézgették, de hasztalan . . .

Egy éjjel hiült helyét találták . . . Kiszökött az erdőre, a legelőre, hol addig oly sokszor járt Vaszilihoz.

Utána mentek, keresték, ott találták a sírnál ülve . . . Mikor meglátta, hogy jönnek feléje, felugrott s futott a rengeteg felé. Kibontott, zilált haja utána lebegett a levegőben.

Todorá! Todorá! kiáltottak utána az aggodó szülők. De ő nem ügvelt a szóra, akármi módon barátságosan, szelíden hívták is viszsza, hanem mint az üzőbe vett vad, eltűnt a sűrűségben.

után is napfényre került. A gyanu alá fogott Szarka József sárosvi lakos ugyanis bevallotta, hogy ő lopta el az említett tárgyakat s a börtönvét egy ismeretlennek, az imakönyvet pedig egy ugyancsak sárosvi lakosnak, Sárközy Zsuzsannának adta emlékül. Szarkát lopásért, Sárközy Zsuzsannát pedig, ki nem tudta a Szarka fejről a lopás bűnét leimádkozni, orgazdaságért feljelentették.

— **Lopás a fehérvár—bicskei vasut kárára.** A már csaknem teljesen elkészült fehérvár—bicskei helyierdeküi vasut mentén elveszett 12 drb. új talpia. Az eltulajdonító Véber Lajos vasuti munkafelügyelő volt, ki az ellopott talpíkat Gyökéres Ferencznel helyezte el s így míg öt lopás miatt feljelentették, neki a fa elhelyezéssel szövetséget tevő Gyökéresre az orgazdaság vádját nehezítette.

— **Hogy a posta mily óriási feladat megoldására képes,** az kitűnik, ha rövid figyelemre méltatjuk azokat a hivatalos jegyzékeket, a melyekkel a Budapesti Ujságírók Egyesületének sorsjáték kezelősége a sorsjegyeket az országban szétküldte. Ezekből kitűnik, hogy f. hó 4-én 4680, 5-én 2640, 6-án 4320 tehát három nap alatt 11640 ajánlott levelet adtak föl a budapesti főposta hivatalnál, mely leveleket még aznap továbbították. Ezek az ajánlott levelek újságíró sorsjegyeket tartalmaznak, a melyeket megrendelés folytán küldött a kezelőség az egyes helységekbe. Hogy mily óriási érdeklődést tanusít a közönség az újságírók sorsjátéka iránt, az ebből is fényesen kiviláglik.

— **Köszönet nyilvánítás.** Mindazon jó barátok és ismerősök, kik boldogult nóm elhunytával engem és családomat ért nagy csapás alkalmával, akár szóval vagy írásban, akár pedig a temetésen való megjelenésükkel fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, fogadják bálás köszönetünket. — Ugy szintén teljes elismerés és köszönetünket fejezzük ki a „Kegyelet“ temetkezési vállalatnak, az előzékeny pontos kiszolgálás, jutányos és díszes rendezéséért. Kelt Székesszévjárvár, 1898. okt. 7-én Kratzmann Károly és családja.

— **Tüzek.** Már elmúlt a nyár, mikor a legtöbb tüzeset szokott előfordulni, mégis nem

Nem is ment többé haza... A szerelmi bánat örülttette. Elborult lélekkel ott barangolt évek hosszu során elvadultva, mint az erdők többi lakója... Az erdők félénk szép vadjai, az özek annyira megszokták, hogy együtt barangoltak vele, hallgatták zavaros beszédjeit s a számukra általa összeszedett eleséget kezéből ették, ő pedig simogatta, magához ölelte, csókolgatta őket és beszélt hozzájuk...

Egyszer csak eltűnt. Nem látták többé... Egy pásztor utoljára akkor látta, mikor egy nap, dult arccal, kőcos hajjal, tépett ingben berohant a Ponor tetőn lévő nagy barlangba, a melynek sötét kebelében az a hegyi forrás eltűnik.

Már rég el is feledték s ime most a nagy vihar folytán megdagadt Izbuk forrás ismét a napvilágra hozta...

Szegény valószínűleg bezuhan, vagy zavart lelke örült rohamában bengrott a földalatti mélység tátong sötét torkába s ott az éveken át reá rakódó meszes vízcsöppek mintegy megkövesítették testét.

A pásztorok az öreg Juon elbeszélése közben egy-egy könyvecsepet morzsoltak szét kérges ujjaik között, mely önkénytelenül szemükbe lopódzott.

Szegény örült, kővé vált Todorát is ott temették el kedvese mellett a párszitos réten. A természet azt szép virágokat a sírjuk fölött, melyben zavartalanul alusszák álmukat s mely mellett a toványargaló Berettyó hajjai zsongják el nekik altató gyászzenéjüket...

mulik el hét, melynek folyamán tüzeset elő ne fordulna megyénkben. A mult hetekben is végzetessé válható tűz ütött ki gróf Lamberg Ferencz csókai erdejében. Meggyulladt ugyanis a haraszt és már vagy 50 négyzetméter leégett, mikor a tüzet sikerült elfojtani. A kár jelentéktelen, a tűz keletkezésének oka ismeretlen. — A másik tüzeset Baltai Ferencz ercsi határban levő vasuti ör udvarán történt, kinek szénája, tengeri szára és gazdasági eszközei elégtek. A kár meghaladja a 150 frtot és annál nagyobb a károsultra nézve, mivel biztosítva egyik sem volt. A tűz keletkezésének okául az elhaladó mozdony kéményéből kihulló sziporkát tartják, miért is megindították a vizsgálatot. — Ugyancsak szalma tűz volt Kis-Hantoson is, hol Fiáth Istvánnak égett le egy kazal szalmája. A kár 450 frt, de biztosítva volt a kár erejéig. Hogy a tűz gyujtogatásból ered-e vagy vigyázatlanságból, azt még nem sikerült megtudni. — *Ercsiben* pedig gróf Wimpfen Siegfried jégverme gyuladt ki ismeretlen okból és leégett. A kár 50 frt, biztosítva nem volt.

— **Színház.** Csaknem egész heti színházi tudósításunkon vörös vonalként áthúzódhatnék az a minden színházi estét legfőképp jellemzőkét szó: *üres ház; habár igyekszik Szalkay a közönség közönyösségét diszelőadásokkal, új darabok színre hozatalával megtörni, még sem sikerül neki telt házat előteremteni.* Kedden, e hó 4-én a király névpárján az „Aranylakodalom“ került színre, mely Budapestre a „Magyar Színház“ állandó darabja és folyton telt ház előtt adják, itt még az első előadás sem volt valami nagy közönsége. „Az Újfundlandi“-t, „Bukow, a székelyek hóhéra“-t meg éppen üres ház előtt adták elő, különösen az utóbbi előadásán, mikor is több volt a szereplő személy, mint a néző. Még bizony megéri Szalkay, hogy a nem szereplő személyeket kell a padsorokba ültetnie, hogy legyen kinek játszani. Hogy a tegnapi esti előadás vonzott egy kis zónapublikumot, az még anyagi sikernek sem nevezhető, annál kevésbé erkölcsinek.

— **Hűtlen cselédek.** Gróf Zichy Nándor *duna-udonyi* birtokán a mult hóban 5 zsák zabot loptak el. A lopást Zsina János Zsupák János és Fuksz János a grófnál szolgálatban levő cselédek követték el, kik tettüket beismerték.

— **Tolvaj lakótárs.** A mult hónapban Bicskén Horváth Mihályné és Szabó Antalné padlásáról 4 frt 50 kr ára babot elloptak. A károsultak jelentést tettek a csendőrségnek, mely azután a járőrök nyomozása folytán kiderítette, hogy a tolvaj Guader Antalné, a károsultal házközösségben élő asszony volt. A még meglevő babot tőle elkobozták, őt pedig feljelentették a vaáli szolgabírósnál.

— **Steininger Sándornak mai számunkban megjelenő hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét és ajánljuk dusválasztéku raktárának megkintéstét.**

— **Gondos apa.** A mai heti vásárra hajtotta tehenét egy vidéki földműves ember, nevét, mely különben sem volna érdemes a megörökítésre, nem árulta el. A Széchenyi-utczán jött fel, épen a tűz alkalmával és részint talán a kíváncsisága, de talán még inkább a Heumann-féle bolthelyiségben levő „Sör és pálinka mérés“ című felirat vonzotta be a boltba. A tehenet a vele levő 10—12 éves kis leánykájára bízta, de a tehén a jövő-menő kocsi robajától megijedt és elkezdte a kis leányt melbe öklelni, s ki tudja milyen szerencsétlenné teheti, ha az arra menő emberek meg nem fékezik. Minek is ad az Isten annak gyermeket, kinek előbbre való annál a torka meg pár korty pálinka.

— **Rabló cigányok.** A mult nyár folyamán napirenden volt, hogy a cigányok sötét éjjel a falu valamely félreeső helyén, sötét nem ritkán, a falu közepén levő ház ablakvasait ki-

fesztve, behatoltak a szobába s onnan minden kihordhatót elloptak. A csendőrség erőlyes fellépése egyidőre megszüntette ezen éjjeli rablásokat. Most azonban, mint értesülünk, újból megkezdtek működésüket és pedig ez alkalommal Csák Ferenczné Kosmai lakónál, kitől ugyancsak a kifeszített ablakon keresztül 145 forint értékű ágy- és ruhaneműt elloptak. A tettesek azonban ugy eltűntek a föld színéről, hogy még a csendőrség erőlyes nyomozásának sem sikerült kézrekeríteni, vagy azoknak az elveszett holmik utján nyomára akadni.

— **Köszönet nyilvánítás.** Mindazon jóbarátoknak, kartársaknak és ismerősöknek, kik sokat szenvedett szeretet leányomnak elhalálása alkalmából írásban, szóval vagy személyes megjelenésükkel mély fájdalomunkban rólunk megemlékeztek, illetve megtört szívünknek jóleső részvétellek fájdalomunk enyhítésére törekedtek, ezuton mondok szívből jövő őszinte köszönetet. Prikkel János vendéglös.

— **A gyujtogató verebek.** A Csallóköz Nyék nevű községében a minap tűz volt: hat ház égett le. A falut néhány veréb gyujtotta föl. A szürke kis madarak azonban nem a saját gonoszságuk folytán vetemedtek a gyujtogatásra, hanem néhány parasztyerek pajkossága vitte őket rá. A gyerekek ugyanis összefogdosták őket azzal a szándékkal, hogy majd a lábukat összekötözik, azután megpörkölik őket. Így is történt, a gonosz játék azonban nem a kis madarak halálával végződött. Elégett ugyanis az a madzag, a melylyel egymáshoz voltak kötözve és ekkor fölrepültek. Az egyik kis madárnak azonban már tolla is égett, ez csakhamar le szállt egy szalmafüdesz ház tetejére, a mely rögtön tüzet fogott.

— **Egy czimbalom,** használt, előnyös áron megvételre kerestetik. Czím a szerkesztőségben megtudható.

— **Knazovitzky Béla uri- és női-dívat kereskedő mai számunkban közölt hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.**

FIGYELMEZTETÉS.

E hó 1-ével a Fejermegyei Napló harmadik évnegyedébe lépett, miért is felkérjük lapunk előfizetőit, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap küldésében fennakadás történjenk.

Kérjük egyuttal a hátralékban levőket is, hogy hátralékaikat minél előbb rendezni sziveskedjenek.

A KIADÓHIVATAL.

I R O D A L O M.

Erzsébet, magyarok királynéja. Ezzel a czim-mel jelent meg a Szent-István-Társulat legújabb, 145. számú népiratkája, mely boldog emlékü nagyasszonyunk élettörténetét őröl meg. A 69 oldalra terjedő munka, melynek czimlapján a feledhetetlen királyné képe látható, a következő fejezetekre oszlik: Erzsébet származása és neveltetése. Eljegyzés és esküvő. Az első körut. Erzsébet magyar királynévá koronáztatása. A magyar királylány. A királyné életveszélyben. Boldog családi élet. Gyászban bolyongva. — A díszes kiállítás, kegyeletés füzet ára 8 kr. Megrendelhető a Szent-István-Társulat ügynökségében Budapest, IV. Királyi Pál-utca 13. sz.

Rózsavölgyi és Társa cs. és kir. udvari zenemű nagykereskedése újabban ismét néhány népszerű és tetszetős zeneművet adott ki. Így a legkedveltebb s mostanáig nagyon felkapott Kutschera Alois kuplészerű gyönyörű keringő dala: *West du Muatterl was ih träumt hab,* a humoros: *Der Rabe und das Taubchen,* előbbi-

nek 1 korona 25 fillér, utóbbinak 1 korona 50 fillér az ára. Most jelent meg izléses kiállításban s csakhamar országos népszerűségbe számít. Rózsá Gyula Annuska Gavotte-ja; könnyű s a mellett igen dallamos munka, ára 1 korona 50 fillér. Utolsóinak marad bár értékben méltán sorakozik az előbbiekhöz Geiger A. Mór új Chimera keringő-je, melyet a farsangon minden mulatságon hallani fogunk, olyan kedves és fillemászó. Ajánljuk ezen kiadványokat olvasóink szives figyelmébe.

A csendes oceán. Utazási élmények. Irta May Károly dr. Fordította Szekrényi Lajos. Budapest, 1898. 8-rét, 677 lap. Kiadja a Szent-István-Társulat. Kevés írónak jut osztályrésül olyan siker és elismerés, mint jelen kötet szerzőjének. Regényei, melyek eredetileg Pütel „Hausschatz“-ában jelentek meg, könyvalakban óriási mennyiségben terjedtek el. A német közönség várva-várja kelves írójának egy-egy új kötetét s azt hitetlen rövid idő alatt szétkapkodják, mint ez legutóbb a „Weihnacht“ című kötetével történt, melyből alig pár hónap alatt három kiadás fogyott el. A ki ismeri a May-féle regényeket, az előtt nem meglepő dolog a fentemlített tény. Merjük állítani, hogy nincs a világirodalomban utleirő, illetőleg utazási, kalandos regényíró, Verne Gyulát se véve ki, a ki Mayt tulszárnyalná, akár érdekesítést, változatosságot, vidék és népleírás, vagy bármi más tekintetben. A May-regények nagy hatása első sorban onnan származik, hogy szerző önmagamát teszi regényeinek főhősévé és pedig olyaná, a ki mindennek előtt német, sóviniszta német a szó legszorosabb értelmében, azután a legjobb lővő, vívó, nyilazó, dárdavető boxoló, stb., mint akárki más a világ bármely táján; jobb lovas, mint az arabok, vagy indiánok; beszél a világ csaknem valamennyi nyelvében; játszik hangszereken: tud főzni, sütni, pezsgőt csinálni és a többi, — szóval mindehez ért és pedig jobban, mint azok az illetők, a kiknek ez vagy az a foglalkozásuk, mesterségük. Már maga ez az egy körülmény elég volna arra, hogy Mayt Németországban ünnepezzék. De ha már most azt látjuk, hogy ezt az öntelt német író franczia nyelvre is lefordítják és szívesen olvassák, — persze a tulnetem helyeket a fordított szelidítik és elsimítják. — ez kétségkívül annak a jele, hogy May Károly kitünő író. Bámulatos közvetlenséggel tudja az egyes helyeket s vidékeket leírni, helylyel-küzzel valóságos kültői szárnyalással; kitünő a néprajz is, mely sohase lesz száraz didaktikus, mint ezt az ember egy német doktortól várna és pedig azért nem, mert ez mindig beolvad az elbeszélés vagy regény menetébe. E jótulajdonságait May rengeteg utazásainak, éles megfigyelő tehetségének köszönheti. Kitünő tulajdonsága s ezt nem tudjuk eléggé dicsérni: a vallásos, erkölcsös szellem, a mely összes művein végighúzódik úgy, hogy May könyveit nyugodt lélekkel akárkinek kezébe lehet adni; legfőjebb ifjú, kalandvágyó tanulóknak nem jó iskoláév közben olvasniok, mert talán tulságosan izgatnák fantáziájukat s zavarnák tuldekkességükkel a tanulást, de vakációra nincsen jobb és érdekesebb könyv számukra sem. A fől sorolt jótulajdonságok indították a Szent-István-Társulatot, hogy mutatóba egy kötettel szolgáljon a magyar olvasóközönségnek May műveiből s e czélra az „Am Stillen Ocean“ című elbeszélés-kötetet választotta ki. (It elbeszélést tartalmaz a díszesen kiállított kötet. Az első, „Az ehri“ című, a malájok közt játszik; elődjai, miképen szabadjára meg Potomba, egy maláj fejedelem feleségét aposa kezéből, persze May Károly hatására segítségével. A kianglu elbeszélés a kötet legterjedelmesebb darabja, Kínában történik. Lehetetlen dicsőretnel meg nem emlékeznünk a kínai viszonyok mesteri eszteléről. A kianglu a kínai folyamalköze főnöke, kik a belvizeken utazó idegeneket elfogják s csak váltságdíj fejében bocsátják szabadon. Maynak véletlenül sikerült magát egy befolyásos kalózhoz megkedveltetnie, ki neki ezredesi jelvényt ad, mely nagy hasznára válik, mert a kalózok kezébe jut. A kalózok megsemmisítése, illetőleg a főnök megtalálása és ártalmatlanná tétele lesz most azéja, mely végre is sikerül sok huza-vona és

kaland után, melyekből kitünik Khina végtelemül korrumpált állapota, hiszen maguk a mandarinok, bírók, kormányzók is tagjai a kalóz-bandának. A brodnik egy család banda leleplezése és tönkretétele. Kezddők Némethonban, azután Oroszországba vezet az író s a büntetést Tibetben osztja ki a gonosztevőknek. A Girl robber színhelye Ceylon. Kínai tengerrablók maláj-leányokat rabolnak s visznek el magukkal. Ezeket az író angol barátja yacht-jával elfogja s a leányokat kiszabadítja. Pom-pás epizódokban bővelkedik ez az elbeszélés, mely véleményünk szerint a kötet legsikerültebb darabja. Az utolsó elbeszélés „A tigrishidnál“, szorosan egybefügg az előzővel s az egész kínai kalóz-banda megsemmisítését írja le, melynek a leányrablók csak kis része voltak. Méltó befejezése a szingazdag, változatos elbeszéléseknek. A fordító derék munkát végzett. Az eredeti szépségeit a fordítás mindenhol sikerülten visszaadja. A mi a tulságos német önéretet illeti, a mi magyar embernek kétségkívül visszatetsző, teljesen elsimította. Meg vagyunk győződve, hogy a Szent-István-Társulat (Budapest, IV. Királyi Pál-utca 13.) May jelen művével nagy közönséget fog magának meghódítani. A díszes vázonkötésű munka ára 3 frt. — A Sz.-István-Társulat tagjai azonban füzve tagilletményképen kapják.

KÜLÖNFÉLE.

¶ Felséges asszonyok életkora. Lujza dán királyné nem csupán Európa anyósa volt, de egyszerű földrészünk legidősebb fejedelmesszonya. Halálával Viktória angol királynő vette át a doyen szerepét, a ki született 1810. május 24-én. Következnek kor szerint: Zsófia Vilhelmina Nassau hercegnő, a svéd király felesége, született 1830. július 9-én; Mária Henriette Anna, osztrák főhercegnő, a belgák királynéja, született 1846. augusztus 23-án, Budapesten; Olga Konstantinovna, orosz nagyhercegnő, Görögország királynéja, született 1851. aug. 22-én; Margeritta, a szép olasz királyné született 1851. november 20-án; Mária Krisztina spanyol regens-királyné született 1858. július 21-én; Augustia Viktória német császárné született 1858. október 22-én; Amália, orleansi hercegnő, a portugál király neje született 1865. szeptember 28-án; Mária Lujza bolgár fejedelmesszony született 1870. január 17-én; Alexandra Feodorovna orosz császárné született 1872. május 20-án; Vilma hollandiai királynő, Európa legifjabb szuverénje tudvalegőleg augusztus 31-én ünnepelte 18-ik születésnapját. Az exotikus felségekről bajos megbizható adatokat szerezni. A kínai császárné életkorát nem tudják, pedig ez éppen most tagadhatatlanul nagyon érdekelné a világot; Haruko japáni császárné 1850. május 28-án született, Waddlhana, a számi király felesége 1802. szeptember 10-én született. Végül Taitou abesszinai császárné, a hős Menelik életpárja novemberben tölti be 45-ik életévét.

¶ Statisztika a papákról. A keresztény időszámítás századai között az első kivéve, századunk az, melyben a papák száma a legkisebbik, mert eddig csak hat papa volt. Az első században hatan étek. A legnagyobbik szám a tizedik század, melyben 23 papa volt és 2 ellenpapa. A hetedik és kilenczedik század 20—20 papával bírt. A tizenegyedik 18 papát számlált és 5 ellenpapat, a tizenkettedik 16 papát és 6 ellenpapat. A többi századokban a papák száma 8 és 10 között váltakozik. Az ellenpápák összes száma 32; a reformáció után ellenpapat nem választottak. Nemzetiségük szerint 14 görög, 8 szíriai, 2 afrikai, 2 dalmáti, 15 franczia, 6 német, 5 spanyol, 2 szavojai, 1 angol, 1 portugál, 1 holland és 105 olasz papa. Husz éven felül csak 10 papa uralkodott — XIII. Leó is beleszámítva, — és három közülök e században élt. E században említséremlítő interregnum nem volt, míg a fejtlenység más századokban gyakran hónapokig tartott. Hat papa élte csak tul a 84 évet. XIII. Leó 88 éves. Legtovább élt IX. Gergely, a kit 86 éves korában választottak papává és 100 éves korában halt meg. Legtovább uralkodott IX. Pius 1846-tól 1878-ig. XIII. Benedek 30 évig uralkodott; de mint-hogy szikmatikus papa volt, uralkodásának ezt az idejét nem számítják föl egészen. E században uralkodott VII. Pius. 1800-tól 1823-ig, XII. Leó, ki a

pápai méltóságot 6 éven át viselte, VIII. Pius, ki csak 18 hónapon át és XVI. Gergely, IX. Pius pápa előde, ki 15 éven át hordta a tiarát.

¶ Klasszikus szépség. A festő és a szobrász nem könnyen talál olyan női modellt, melynek formái a tökéletes szépség követelményeinek mindenben megfelelnek. Ha például istennőt kell festeniök vagy szoborba önteniök, több modellt is kell használniök. Mindeniknek más-más testrészt kell mintálniök és ezek összeállításával jutnak egy tökéletes szépséghez. A szépségnek érvényben levő törvényei szerint a tökéletes szép asszonyi alaknak méretei a következők: magassága 5 láb és 4 hüvelyk, ja mell-szélesség 52 cmt., a derékbőség 66 cmt., a csípő kerülete 94 cmt., a czombé 83 cmt., a kéz 11 és fél cmt., és a láb 17 cmt. A test súlyának éppen 61 kilót kell kitennie. Ez idő szerint New-Yorkban él az ilyen tökéletes modell. Betz Klára a neve annak a hölgynek, a kit a legtökéletesebb szépségnek tartanak és ugyancsak veszedkednek érte a newyorki művészek. Ő volt a modellje annak a mindenkötöl megcsodált Vénusz-szobornak, mely Gould György newyorki palotáját díszíti. Lov Viki, amerikai festő, Klára kisasszonynak köszöni híret. Képein sokáig megcsodálták a gyönyörű női alakokat és senki sem tudta, ki ezeknek modellje. A mekkáig lehetett, Lov nem is árulta el, ki a modell, de végre kípattant a titok és azóta más festő is fest olyan szép női alakot.

¶ A szentjánosbogár fénye. Ki ne gyönyörködött volna meleg nyári esteken a világító bogarak röpködésében? Olyanok ezek az állatok, mint a csillogó drágakövek és a fényük a legtökéletesebb fényforrás, melyet csak ismerünk. Egy tudós amerikai tanár Langley hosszabb értekezésében foglalkozott ezekkel az érdekes teremtményekkel. A szentjánosbogár még halála után is világít hosszú ideig, a fény tehát nincsen életéhez kötve. Zöldes színű fénye tisztán oxigénben még erősebbé válik, légürés térben vagy szén-savban ellenben kialszik. Ilyen tökéletes világosságot új kevése meglepészeléssel nem vagyunk képesek előállítani. Hasonló erősségű néglángoskóka 400-szor erősebb, mert a szentjánosbogár fénye a közönséges hőmérő keresztüli oszlopát még egy milliomod fokkal sem képes fölemelni.

¶ Szerecsen gyermekek játéka. Afrika lakóinak duzzadt ajku és göndör haju szeméti is ép olyan nagy kedvelői a játéknak, mint a mi gyermekeink. Igaz ugyan, hogy e játékból a leányok teljesen ki vannak zárva, mert alig hogy kissé fölcseperedtek, segíteniök kell anyjuknak a háztartás munkáiban. A szerecsen nő inkább rabszolga, semmint élettársa a férfinak, minden munkát ő végez, míg a férfi csak kenyél, iszik és pipál. A gyermekekre csak addig viselnek gondot szülei, míg megtanul járkmáni, aztán tehet, a mit akar, nem tördökí vele senki. csak akkor megy haza ha éhes. Első foglalkozása játszadozni a homokban, vagy ha töcsa vagy mocsár van közelében abban pascokol reggeltől estig. Agyagból vagy sárból formálnak alakokat, leginkább állatokat. De ha valamit nagy gondal összehajlítanak, hamar meg-adják és elrontják, akár csak a mi gyermekeink. Mikor nagyobbak lesznek, testedző és az ügyességet fejlesztő játékok következnek. Az egész földrészen el van terjedve az ijjal és nyíllal való játék. Úgyes vadászok és nem egy kis madarat lőnek le tompa fa nyíllal. Majd botot és pajzsot fognak s azzal vívnak a szabadban. Gyakorolják magukat a lándzsavetésben, csabdákat állítanak fel a madaraknak, melyekkel aztán kegyetlenül bánnak el. Nábból kis puskákat készítenek és a füstöt, mely a csőből jó, hamuval helyettesítik. Az erdőben kis fagolyókkal dobálnak egymás felé, melyeket bottal törnek szét. Ha van a közelben folyó vagy tó, akkor szorgalmasan gyakorolják magukat az uszásban és pedig a fiuk úgy mint a lányok. Nagyon el van terjedve a birkózás sportja, de a győző jutalma nem pénz, vagy pénzérték, hanem egyedül a dicsőség. Egy érdekes játék a következő: Két pártra oszlanak hegyes karóval fölfegyverkezve. Az egyik párt egy almanagyságu gyümölcsöt gurít és a másik a karóval céloz rá. Ha eltalálják, akkor azon a párton van a gurítás sora. Általában nem sokkal mások a szerecsen gyermekek sem, mint minden más gyermekek. Játékaikat az életség és ügyesség jellemzi. Igaz, hogy erre később nagy szükségük van, különösen az ügyességre, akár a vadállatok, akár embertársaik ellen kell vagyoniukat és családjukat megvédelmezni.

NYILT-TÉR.* OLCSÓ PÉNZ!

Törlesztéses jelzálog kölcsön

1000 frttól felfelé

4 1/2 % kamat mellett

kapható

FÖLDEKRE + + +

és

+ + + + **székesfehérvári**

HÁZAKRA is. + + +

A kölcsön összeg ki-
fizetése nem jelzálog pa-
pirokban, hanem

készpénzben

történik.

Pénzügyintézeteknél fennálló tartozások
konvertáltatnak.

Érdekelteknek bővebb felvilágo-
sítást nyújt

Németh Ödön

az „Unio Catholica” főfelügyelője.

Székesfehérvár, Szent-István-utca 5. szám.

Van szerencsém a nagyérdemű közön-
séget tisztelettel értesíteni, hogy a **Magyar**
Általános Köszénbánya részvény társu-
lattól **Budapesten** a

tatai köszénbányák

kizárólagos képviselőt Székesfehérvár és
vidékére átvettem és szentét itt állandóan
raktáron tartom.

A hazai széntermékek közt a **tatai**
szén első helyet foglal el és a porosz
szénhez hasonlóan, legkisebb salakot sem
és nagyon kevés hamut hagy hátra, miért
is szobafűtésre kiválóan alkalmas.

Kérem a tisztelt fogyasztó közönséget,
hogy erről magának meggyőződést szerezni
és megrendelésekkel fölkeresni szíveskedjék.

Iroda:

Tisztelettel

Sas-utca 5.

WEISZ JÓZSEF.

* E rovathban közlöttekért teletőséget nem vállal a
szerkesztőség.

KÖZGAZDASÁG.

Sertésenyésztésünkről.

A magyar korona országainak mezőgazda-
sági statisztikája 1895. évben kitört sertésvész
pusztításairól megemlékezvén, az elhullott sertés-
tések számát 1895-ben 365,444, 1896-ban pedig
670,000-re teszi; figyelemmel arra, hogy 1897-
ben és a folyó évben is kisebb-nagyobb heves-
séggel, még mindig pusztít a baj és hogy 600,
egész 1000 község van állandóan vesztéggár
alatt, ennek folytán az 1895. év nyarán kitört
és még napjainkig meg nem szűnt sertésvész-
ben elhullott sertések számát csak a folyó év
január haváig történt elhullásokat tekintve is,
1,000,000 drbban, vagyis az ország sertés álló-

mányának 1/6-od részében állapíthatjuk meg,
ami 60.000.000 forint károsodásnak felel meg.

A baj tehát oly nagymérvű, hogy ugy-
szólván alappában rázkódtatta meg állattenyésztés-
társunkat és az alsóbb néposztály megélhetési
viszonyait nagyban megnehezítette azáltal,
hogy sok helyen három év óta üresen áll a
szegény földművesember olja; mert nem meri
tenyésztetni azt az állatot, amelyik — addig
míg meg nem rémült a bajtól — ugyszólván
az egész télen át táplálékként szolgált.

Alig méltányolhatjuk tehát eléggé, hogy
a földművelésügyi kormány egyik legfőbb fel-
adatául tüzte ki, a sertésvész által okozott baj
gyökeres orvoslását és a végből a folyó évi
költségvetés keretében, az 1899. évre épügy.
mint a múlt évben 50.000 forintot irányozott
elő, a mely összeg felhasználása által, a köz-
ségeknek jó tenyészállatokkal való ellátása
biztosítottak mondható és a mely segédkezés
által, tekintettel arra, hogy a sertés oly állat-
fajta képez, a mely gyorsan szaporítható, a jár-
vány elfojtása után, a megcsökentert sertéslet-
szám remélhetőleg ismét elérí, sőt még talán
tul is lépi a korábbi magasságot és gazdaközön-
ségünk és kiállott rázkódtatások és megróbál-
tatások árán okulva kilából a bajból.

A földművelésügyi m. kir. miniszter a múlt
évben 700, a folyó évben 900 tenyészkanat vá-
sároltattott és osztott ki, kizárólag községek
között, 36 forintos egységár és részletfizetési
kedvezmények mellett.

Miután a sertésenyésztésünket megtámadó
baj gyökeres orvoslása csak a járvány elfoj-
tása által remélhető: nagy gondot fordít a
földművelésügyi kormány a sertésvész elleni
védőoltások keresztülvitelére és az ehhez szük-
séges vérsavó előállítására számtermelőtelepet
létesített, mely telep eddigelé már közel 100,000
közvetlenyter savót szolgáltatott ki.

Az eddigi tapasztalatok szerint a vérsavó
immunizáló hatásának tartama nagyon ingadozó,
néhánykor csak néhány napig, a legjobb eset-
ben három hónapig tart: azért a nagyon korai
oltás családokat okozhat: viszont ha a vér-
savót igen későn, már súlyosan fertőzött fal-
kákon alkalmazják, a vesztés-százalék igen
nagy ugyan, mindazonáltal 10-15%-al kisebb,
mint a nem oltott betegek között. Nagyon aján-
latos tehát, hogy az oltás csak akkor alkal-
maztassák, midőn a sertésfalca már fertőzés-

gyanusnak tekinthető és így a legközvetleneb-
ben veszélyeztetve van.

Legajánlatosabb eljárás pedig az, hogy a
sertések állandóan a legbővebb figyelemmel
kísértessenek és a sertéstulajdonos mihelyt a
sertésvésznek, vagy a sertésvész gyanújának
legelső esete mutatkozik: azonnal táviratilag
kérje a földművelésügyi miniszter úrtól az ol-
táshoz szükséges vérsavó mennyiségét.

A földművelésügyi miniszter intézkedésé-
ből ilyen esetekben egy állami állatorvos a
megrendelt vérsavót magához véve, az ojtás
díjtalan fogatosítása végett, a helyszínére
utazik. Ily eljárás mellett a vesztéség eddig
8-12%-nál többet nem tett ki.

A sertésenyésztés egészséges fejlődésé-
nek biztosítására, tehát az intéző körök minden
tőlök telhető megtesznek. Felhívjuk azonban
gazdatársaink figyelmét is arra, hogy minden-
kor résen legyenek és hogy különösen a ten-
nyészállatokat válasszák jól meg. gondot for-
dítsanak arra, hogy azok föltétlenül egészsé-
gesek legyenek; hogy minden hibától, de külön-
sen átörökösíthető hibától mentek legyenek.
mert csak így lehet várni a gazdának, hogy
egészséges és rossz tulajdonságoktól ment fal-
kája lesz. Gondot kell fordítani arra is, hogy
a tenyésztésre kiválasztott állatai ne legyenek
igényesek, se az időjárás viszontagságai, se a
takarmányra nézve és hogy gyors fejlődésük
és hizékony természetük legyenek; mert csak
így számíthat arra, hogy kibírja heverni azokat
a csapásokat, melyek a lefolyt években álló-
mányát érték.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

T. B. Helgben. Az, hogy ön már adakozott a
királyné szobrára, igen szép dolog, de ha újabb fog
egy más iven adakozni, még szebb lesz. Adjon most
esekélyebb összeget.

X. Y. Csóor. Csóóri esküének nincsen mája,
mondja a közmondás: de az ön versében sincs ám
poézis. No de illet:

Mostan töléd én elvábok

Bús szívemmel odébb állok!

Ha te engem nem szeretsz —

Én miattam elmehetsz!

Legjobb bizony, ha egyik jobbra, másik balra!

A LEGOLCSÓBB ÁRAK!

KNAZOVITZKY BÉLA

uri és női divatáru üzlete

SZÉKESFEJÉRVÁR, NÁDOR-UTCZA 12. SZÁM, (a volt Rode Imre-féle üzlet.)

Ajánlja a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ujonnan berendezett, a
legszebb alapon vezetett üzletét.

A legújabb divatu férfi és nő kemény és puha kalapok 80-4 frtig.

Fehér chiffon ingek 1.20-2 frtig.

Pique, selyem és zepfir divat ingek 1.50-2.50-ig.

Férfi és gyermek lábravalók a legérősebb csinvatból 65-1.30-ig.

Nyakkendők a legdivatosabb formákban 15-1 frtig.

Valódi prágai bőrkeztük elismert legjobb gyártmány párja 1 frt 20 kr.

Eső és napernyők, comód és magas száru **posztó-czipők.** Nagy választék téli és
nyári szövött árúknban, u. m.: férfi, női és gyermek **harisnyák,** Jäger-féle **alsó-ingek**
és nadrágok, női tricó és kötött **alsó szoknyák,** gyermek öltönyök. — **Uj-
donság!** Varrás nélküli tricó és **kötött keztük,** a legizlésesebb kivitelű **gyermek**
ruhácskák, kabátkák, sapkák és fejkötők, továbbá szövet, parget s mosó női Blouzok.

Valódi orosz és elefántjegyű sarcszipők (caloschnik.)

Női és gyermek fehéreneműek, ingek, corsetták, nadrágok és alsó szoknyák.

CHIFFONOK és VÁSZNAK.

Kötő, horgoló pamutok, cezrnák és selymek, csipkék, szállagok, bélés árú illatszerek stb. rövidáru
cikkkek dus választékban.

SIRKOSZORUK!! NAGY VÁLASZTÉKBAN!

50 krajczártól 5 forintig.

69. 4-1

A LEGJOBB GYÁRTMÁNYU ÁRUK!

Vasuti új menetrend.

Érvényes október 1-től.

Cs. kir. szab. déli vaspálya.

Budapest	Székesfejérvár	N. Kanizsa
indul	érkezik	indul
Szem. v. 6.55 reg.	9.— d. e.	9.24 d. e.
Gyors v. 8.— reg.	9.14 d. e.	9.19 d. e.
Szem. v. 2.35 d. u.	4.29 d. u.	4.35 d. u.
Szem. v. 5.25 d. u.	7.39 este	—
Gyors v. 8.— este	9.17 este	9.22 este
Szem. v. 9.25 este	11.33 este	11.43 este
		12.07 éjjel
		3.52 éjjel

N. Kanizsa	Székesfejérvár	Budapest
indul	érkezik	indul
Szem. v. 12.15 éjjel	4.16 reg.	4.24 reg.
Szem. v. —	—	6.— reg.
Gyors v. 5.47 reg.	8.27 reg.	8.34 reg.
Szem. v. 9.30 d. e.	2.03 d. u.	2.35 d. u.
Szem. v. 2.— d. u.	6.01 d. u.	6.09 este
Gyors v. 5.03 d. u.	7.48 este	7.58 este
		9.20 este

Komárom-Ujszöny	Székesfejérvár
indul	érkezik
Szem. v. 4.40 reg.	7.28 reg.
Szem. v. 12.13 d. u.	2.27 d. u.
Vegy. v. 6.30 este	11.12 éjjel

Székesfejérvár	Komárom-Ujszöny
indul	érkezik
Szem. v. 6.10 reg.	8.34 reg.
Vegy. v. 10.— d. e.	2.50 d. u.
Szem. v. 9.32 este	12.32 éjjel

M. kir. államvasutak.

Székesfejérvár	Veszprém	Veszprém	Székesfejérvár
indul	érkezik	indul	érkezik
T. v. 5.— reg.	8.08 d. e.	V. v. 4.19 reg.	5.50 reg.
Sz. v. 9.29 d. e.	10.45 d. u.	Sz. v. 7.07 reg.	8.22 reg.
V. v. 1.— d. u.	2.33 d. u.	Sz. v. 4.43 d. u.	5.54 d. u.
V. v. 9.27 este	11.— este	T. v. 7.19 este	10.09 este ^{*)}

^{*)} Csak esütőtökön, vasár- és ünnepnapokon.

Fejér- és tolnamegyei h. é. vasut.

Székesfejérvár	Adony-Szabolcs	Paks
indul	érkezik	érkezik
V. v. 3.55 d. u.	5.12 d. u.	9.33 este
V. v. 7.56 reg.	9.23 reg.	2.15 d. u.

Paks	Adony-Szabolcs	Székesfejérvár
indul	érkezik	érkezik
V. v. 2.— reg.	6.23 reg.	7.40 reg.
V. v. 1.20 d. u.	6.06 este	7.25 este

Székesfejérvár	Sárbogárd
indul	érkezik
V. v. 9.20 reg.	10.56 d. e.
V. v. 2.50 d. u.	4.30 d. u.

Sárbogárd	Székesfejérvár
indul	érkezik
V. v. 6.10 reg.	7.55 reg.
V. v. 12.— délben	1.47 d. u.

Koszoru

készítéshez szükséges viráglevelek,
ugy minden szintű

selyem papir

a legnagyobb választékban jutányos
áron kapható

Kaufmann F. papirkereskedésében.

Székesfejérvár, Kossuth-utca 9. sz.

71 3-1.

Ajánljuk a római katolikus egyéneknek

AZ „UNIO CATHOLICA“

biztosítási szövetkezet

TÜZ- ÉS JÉGKÁROK ELLENI BIZTOSÍTÁSNAL.

Olcso díjak! ————— Jó feltételek!

CSAK RÓMAI KATHOLIKUSOK BIZTOSÍTÁSA FOGADTATIK EL.

Az „UNIO CATHOLICA“ dunántúli felügyelőségének vezetője

NÉMETH ÖDÖN FŐFELÜGYELŐ.

Bővebb felvilágosítással szolgál a szerkesztőség.

ULLMANN ÉS WEISZ

Székesfejérvár, Nádor-utca 4., zirczi templommal szemben.

A t. vevőközönség becses figyelmébe ajánlja:

Mindennemű fürdőcikk: FÜRDŐ-KÖPENY, — CZIPŐ, — KALAP
stb. dús választékban.

SZALLAG-, CSIPKE, BÁRSONY- és ZSINOR-DISZEKET

Válódí franczia **kézimunka és kötő anyagok**, felülmulhatatlan

francia szabású **mellfűzőit**. Szintartó angol **batiszt zsebkendő** tuc. **1 frt.** (alkalmi vétel.)

Nagy választék

minden izlésnek megfelelő utolsó divatn angol napernyők és antucashan.

FÉRFI ING, GALLÉR és NYAKKENDŐK

a legdivatosabb és legjobb kivitelben nagy választék.

Scappan, illatszer, esszenciák, szivar és szivarka tászkák szolid kivitelben.

ANGOL LINOLEUM és VIASZKOS VÁSZON GYÁRI RAKTÁR.

SZABOTT ÁRAK!

Kiváló tisztelettel **Ullmann és Weisz.**

!! Butorvásárlók figyelmébe !!

SIMON LAJOS

asztalos és kárpitos butorraktára,

SZÉKESFEJÉRVÁR, KOSSUTH-UTCZA 6-IK SZÁM,
(a posta átellenében.)

Ajánlja a n. é. helybeli és vidéki közönségnek saját készítményű butoraival
berendezett üzletét, hol dús választékban kaphatók fényezett és matt **háló-, ebédlő**
és szalon szoba butorok, továbbá

diványok s ottományok

mindenféle alakban. Képek, fali és pipere tükrök, márvány és falappal. Ebédlő és
nászékek, függönytartók, matracok, lószőr és tengerifüvel tömve — a legolcsóbb
árban kaphatók. — Továbbá elvállal mindennemű **asztalos és kárpitos munkák**
javítását és átdolgozását, új butorok készítését a legújabb divat szerint.
Ugyazint **ruganyos-matracok és rolleták készítését**

a legjutányosabb áron gyorsan és pontosan teljesít.

STEININGER SÁNDOR

DIVAT-, VÁSZON- ÉS FEHÉRNEMŰ ÜZLETE

SZÉKESFEJÉRVÁR, NÁDOR-UTCZA 19. SZÁM, TEJES-KÖZ SARKÁN;

Ajánlom dúsan felszerelt raktáromat az igen t. vevő közönség pártfogásába, minthogy nagyobb »parthie« vételeim által azon helyzetben vagyok, hogy meglepő »jutányos« árakért tudok a t. közönség szolgálatára lehetni.

SAJÁT ÉRDEKÉBEN KÉREM BEVÁSÁRLÁSAIT NÁLAM MEGTENNI.

KÉSZ NŐI- és GYERMEK-FELÖLTŐK, SZÖRME-ÁRUK

egyedüli nagy választék a legolcsóbbtól a legfinomabbig!

Valódi francia és angol női divat-kelmék az őszi idényre a legfinomabbtól a legolcsóbbig, (pl. schewiott duplaszéles **20 kr.** métere). — Szepességi fehérenemű u. m. abrosz, szalvéta, törülköző nagy választékban. Schiffonok és bélés áruk.

Ebédlő-, szalon- és futószőnyegekől gyári raktár, gyári ár.

Szövet- és csipkefüggönyök, vászonneműek meglepő árakért.

Francia kitűnő mosható pargetok stb. e szakmába vágó cikkek.

Steininger Sándor

divat-, vászon- és fehérenemű üzlete Székesfehérvár, Nádor-utca 19. szám, tejes-köz sarkán.

1 vég 50 rőtös * * * *

Rumburgi vászon

1 vég

8 frt 50.

30 rőtös

12 »Webe«

Általánosan

kitűnőnek elismert

vászon

5 frt 50.

1 nagy

14-es szalon boszniai

szőnyeg

10 frt 50 kr.

**Szolidabb
ajánlat
nem
létezik!**

* * * * 1 vég 30 rőtös

kitűnő minőségű

korona kanavász

5 frt.

1 vég

30 rőtös

Rumburgi

jóminőségű

4 széles **3.50,**

5 széles **4 frt.**

Postai megrendelésnél kérem a t. megrendelőt, megnevezni az árjegyzékben kiírt árut, az árut

nem küldöm utánvétel mellett

és ha a küldött áru meg nem felel, saját költségemre tessék azt visszaküldeni.

Czim: STEININGER, Székesfehérvár.

Az igen t. megrendelő semmit nem reszkíroz rendelésénél, mert az áru nem küldetik utánvétel mellett és semmi nehézmény nincs az áru esetleges visszaküldésénél.

2 drb ágyterítő

1 asztalkendő

remek kivitelben

5 frt 50 kr.

A n. é. közönség föltétlen bizalmát és jóakaratu pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

STEININGER SÁNDOR.

Kreizler Sámuel és Fia

Székesfejérvár, Belpiacz, saját ház.

Ajánlja

dúsan felszerelt raktárát

legdivatosabb

női ruhakelmékben, asztal-

fehérnemű és csinvatokban,

ágy-, asztalterítők, szőnyegek

és függönyökben.

Eredeti Thea behozatal.

SCHÖNBERGER D. Székes elhívár, Ligetsor 5. sz.

Főraktár. FIUME szabad kikötő.

Angol országban, hol 20 év óta minden évben megfordulok sikerült Chinai thea termelőkkel közvetlen összeköttetésben lépnem, s így azon kellemes helyzetben vagyok, hogy legfinomabb hamisítatlan valódi minőségű theával szolgálhatok, miről bárki mintáim felhasználásával meggyőződést szerezhet

Thea fajták helybeli raktárából:

Ceylon 1 kiló 4 frt.

Pecco-Orange 1 kiló . . . 5 frt.

Orosz keverék 1 kiló . . . 6 frt.

Angol keverék 1 kiló . . . 7 frt.

Idei termés és csakis a legjobb minőség.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Mintákkal ingyen szolgálok.

A n. érd. közönség szives figyelmébe!

A műselyem festés + + +

+ + + és vegytisztítás.

Minden e szakmába vágó férfi és női ruhaneműek, Perzsa vagy más szőnyegek, csipke és Tunisz-függönyök, Selyem vagy bársony bármilyen gazdagon díszített ruhaneműek, bútór szövetek úgy festésre mind tisztításra fejtetlenül, Bársony neműek elfejtve préselésre és mintázásra, Gyöngy és selyemhímzések, keztyűk, nyakkendők, selyem ingek, Egyenruhák, szőrme szőnyegek felelősség mellett a legjutányosabb árban számíttatnak.

Gyásruhák festése gyorsan eszközöltetik.

Számos pártfogást kérve teljes tisztelettel

Papp Károly

Szt.-István-utca 5. szám,
a nagytemplommal szemben.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legrágábbaké.

Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

Hozzá ezüstös óraláncz 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás ki-

zárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségektől megment. Tartós és pénzt megtakarító.

* * * Darabja 3 frt. * * *

A penge ***csillagos aczéلبól és a többi részei alpaccából vannak.

Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

Pollák Sándor főbizományosnál

Budapest, V. ker., Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb után egy ingyen küldetik.

Legnagyobb nyeremény legszerencésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény

JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
5 " "	30000
1 " "	25000
7 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
31700 " "	200
15650 á 170, 130, 100, 80, 40	
50,000 nyer. és jut. összegben	13.160,000
melyek hat húzásban sorsoltatnak ki.	

A harmadik nagy. kir. osztályosorsjáték nemsokára ismét kezdődik és

100,000 50,000
sorsjegyre újból nyeremény

jut. vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, mint már általánosan ismeretes, **óriásiak.**

Összesen tizenhárom millió 160.000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencésebb esetben

egy millió korona

Szives mielőbbi megrendeléseknél **eredeti sorsjegyeket** a tervszerű **eredeti árban** és pedig: egy egész I-ső oszt. eredeti sorsjegyet **6.— frt** " fél " " " " **3.— " " negyed " " " " 1.50 " " nyolcad " " " " —.75 " küldünk szét utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése ellenében.**

A húzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A húzások a **magy. kir. kormány ellenőrzése** mellett nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a **rendelvényeket** mielőbb, legkésőbb azonban

f. é. október hó 15-ig

hozzánk beküldeni.

Török A. és Társa

a m. kir. szab. osztályosorsjáték főelárusítói

Budapest, V., Váci-körút 4/a.

Rendelőlevél levágandó

Török A. és Társa uraknak Budapest.

Kérek részemre..... I. osztályu magy. kir. szab. osztályosorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget.....frt { **utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm.** } A nem tetsző törlendő.

Pontos ezim.